

POSTANOWIENIE

Dnia 30 czerwca 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Antoni Bojańczyk

w sprawie **D.M.** i **F.K.**

skazanych z art. 258 § 1 k.k. i in.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu bez udziału stron w dniu 30 czerwca 2026 r.

wniosku obrońcy skazanego D.M. o wyłączenie sędziów SN: S.S. i A.D. od udziału

w sprawie o sygn. akt I KK 308/25

na podstawie art. 41 § 1 k.p.k.

postanowił:

wniosku nie uwzględnić.

UZASADNIENIE

W związku z otrzymanym zawiadomieniem o zmianie składu rozpoznającego sprawę skazanych D.M. i F.K. o sygn. akt I KK 308/25, obrońca skazanego D.M. – adw. M.Z. w dniu 7 listopada 2025 r. (prezentata k. 126) skierował do Sądu Najwyższego wniosek z dnia 4 listopada 2025 r. m. in. o wyłączenie sędziów SN: S.S. i A.D. od rozpoznania ww. sprawy kasacyjnej na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. z uwagi na istnienie okoliczności wywołujących uzasadnione wątpliwości co do ich bezstronności w przedmiotowym postępowaniu (pkt II). Jednocześnie (w pkt. III) podniósł, że wnosi o wyłączenie osób powołanych do Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej na podstawie przepisów ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018r. poz. 3), której

pozycja ustrojowa, sposób ukonstytuowania, skład oraz funkcjonowanie przesądzają o tym, że nie jest to organ niezależny od władzy ustawodawczej i wykonawczej przy wykonywaniu zadań powierzonych Krajowej Radzie Sądownictwa na mocy art. 186 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i polegających na staniu na straży niezależności sądownictwa i niezawisłości sędziów, co skutkuje wadliwością powołania na sędziego SN w myśl art. 179 Konstytucji i w konsekwencji brakiem statusu sędziego SN - od rozpoznania m. in. wniosku, o którym mowa w pkt. II *petitum* niniejszego wniosku zaś w pkt. IV zaznaczył, że wnosi o wyłączenie osób, o których mowa w pkt. III, w przypadku uwzględnienia m. in. wniosku z pkt. II - od rozpoznania niniejszej sprawy.

W uzasadnieniu przedmiotowego wniosku obrońca skazanego wskazał m. in. na okoliczność powołania SSN S.S. oraz SSN A.D. na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego przy udziale Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej na podstawie przepisów ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018r. poz. 3), który to organ – zdaniem obrońcy – nie posiada wystarczających gwarancji niezależności od władzy ustawodawczej i wykonawczej, co prowadzi do naruszenia niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka oraz art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej. Wskazując m. in. na uchwałę składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I - 4110 - 1/20 stwierdzającą, że „nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. albo sprzeczność składu sądu z przepisami prawa w rozumieniu art. 379 pkt 4 k.p.c. zachodzi także wtedy, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 3)”, a także - zdaniem obrońcy - wiążącą każdy skład Sądu Najwyższego, zaznaczył równocześnie, że w uzasadnieniu ww. uchwały zawarto szeroką i wszechstronną argumentację na podstawie której wykazano, że zmiany wprowadzone ww. ustawą z dnia z dnia 8 grudnia 2017 r. doprowadziły do utraty przymiotu niezależności przez Krajową

Radę Sądownictwa, dlatego też procedura powołania na urząd sędziego w warunkach ukształtowanych tą ustawą jest wadliwa i skutkuje naruszeniem standardu niezawisłości i bezstronności. Wskazał przy tym, że SSN S.S. oraz SSN A.D. dotychczas niejednokrotnie zostali wyłączeni od udziału w rozpoznaniu spraw przed Sądem Najwyższym wskutek złożonych w tym przedmiocie wniosków przez strony postępowań, a rzeczono okoliczności znajdują swoje potwierdzenie chociażby w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 18 listopada 2024 r., I KK 301/22 czy postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 26 czerwca 2025 r., III KK 608/23, z treści których wynika, że cyt.: „okoliczności związane z uzyskaniem statusu sędziego Sądu Najwyższego przez SSN S.S. oraz SSN A.D., w następstwie brania przez nich udziału w konkursie przed Krajową Radą Sądownictwa, uznana za organ pozbawiony niezależności od władzy ustawodawczej oraz wykonawczej, prowadziłyby, gdyby sędziowie ci rozstrzygali sprawę, do naruszenia standardu z art. 6 ust. 1 EKPC oraz standardu konstytucyjnego, o którym mowa w art. 45 ust. 1 Konstytucji RP”. W dalszej części uzasadnienia obrońca wskazał na okoliczności związane ze ścieżką kariery zawodowej ww. sędziów SN i ich poglądami co do ww. uchwały oraz innych tożsamyh judykatów, podsumowując, że wskazane zastrzeżenia mają fundamentalne znaczenie dla oceny ich wpływu na zachowanie atrybutu bezstronności oraz niezawisłości przez SSN S.S. i SSN A.D. w niniejszej sprawie, albowiem „nie będąc wyłączonymi od jej rozpoznania, decydowałiby oni o postępowaniu, w którym obrońca skazanego jest jednocześnie pełnomocnikiem byłego Ministra Sprawiedliwości, Pana A.B., w sprawie zainicjowanej przeciwko Panu Z.Z., który, także sprawując urząd Ministra Sprawiedliwości, istotnie przyczynił się do rozwoju kariery zawodowej SSN S.S. i SSN A.D.”. Wskazując na podniesione we wniosku aspekty zarówno prawne, jak i faktyczne, za uprawnione uznał obrońca twierdzenie, że w przypadku udziału ww. sędziów w rozpoznaniu niniejszej sprawy może dojść do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności, mającego istotny wpływ na jej wynik, co z kolei uzasadnia wyłączenie SSN S.S. i SSN A.D. od orzekania. Odnosząc się natomiast do wniosków zawartych w pkt. III i IV *petitum* zaznaczył, że sprawa w przedmiocie rozpoznania wniosku o wyłączenie sędziego nie powinna trafić do żadnego z

sędziów powołanych do Sądu Najwyższego w wadliwej procedurze. Zdaniem obrońcy, już sam fakt powołania sędziego na podstawie rekomendacji Krajowej Rady Sądownictwa w składzie i trybie przewidzianym ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r., w świetle uchwały połączonych Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., uchwały siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22, a także utrwalonego orzecznictwa ETPC, dowodzi, że sędzia ten nie spełnia wymogów niezawisłości i bezstronności wymaganych na gruncie art. 6 ust. 1 EKPC oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji RP (wniosek k. 126-136; załączniki k. 137-149).

Wniosek został zarejestrowany w repertorium "KRI" pod numerem 1351, a następnie przydzielony do rozpoznania sędziemu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek okazał się niezasadny i nie zasługiwał na uwzględnienie. Uzasadnienie niniejszego postanowienia dotyczy wyłączenie warstwy wniosku nawiązującej do zmaterializowania się w sprawie podstawy wyłączenia sędziów określonej w przepisie art. 41 § 1 k.p.k., co należy podkreślić w związku z tym, że obrońca skazanego postanowił w jednym piśmie procesowym połączyć wnioski oparte na przepisie ustawy postępowania karnego i na przepisach ustawy o Sądzie Najwyższym (art. 29 § 5-9). Uzasadnienie wniosku o wyłączenie w zasadniczej części nawiązuje zresztą do kryteriów określonych w ustawie o Sądzie Najwyższym w zakresie tzw. testu niezawisłości i bezstronności.

Na wstępie należało przypomnieć, że w świetle orzecznictwa Sądu Najwyższego "[...] zgodnie z treścią wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 kwietnia 2020 r., sygn. akt U2/20, który w myśl art. 190 ust. 1 Konstytucji RP ma moc powszechnie obowiązującą, uchwała składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., sygn. akt BSA I-4110-1/20, nie wiąże formalnie sędziów Sądu Najwyższego, natomiast zawarte w niej myśli mogą być wykorzystywane w praktyce orzeczniczej w granicach normalnych sposobów wykładni prawa" (tak, m. in., postanowienia SN z dnia 3 listopada 2021 r., sygn. IV KO 86/21 czy 28 lutego 2023 r., sygn. III KK 23/23, 7 grudnia 2023 r., sygn. I KK 162/23; 7 marca 2024 r., sygn. III KK 508/23).

Sąd Najwyższy nie podziela poglądu, jakoby za bezwzględną przyczynę odwoławczą wskazaną w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. można uznać okoliczności wskazane w powołanej powyżej uchwale. W tym zakresie wystarczające jest odesłanie do uzasadnień postanowień Sądu Najwyższego, w których w sposób znacznie szerszy przedstawiono argumentację przemawiającą z tym, że okoliczności, o których traktuje uchwała sygn. akt BSA I–4110–1/20 mogą być oceniane jedynie w pryzmacie tzw. względnych powodów odwoławczych, tj. z punktu widzenia regulacji określonej w art. 438 pkt 2 k.p.k. Innymi słowy potencjalne naruszenie standardu rozpoznania sprawy przez niezawisły i bezstronny sąd w związku z powołaniem sędziego (w tym sędziego Sądu Najwyższego) przez Prezydenta RP na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 3) w konkretnej sprawie winno i może być rozpatrywane wyłącznie w kategoriach obrazy przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia (względna przyczyna odwoławcza), co zostało szczegółowo uzasadnione m. in. w postanowieniach Sądu Najwyższego z dnia 3 listopada 2022 r., sygn. akt V KK 660/21 oraz z dnia 30 listopada 2022 r., sygn. akt II KK 468/21.

Przechodząc zaś obecnie do oceny wniosku o wyłączenie sędziów SN: S.S. i A.D., złożonego przez obrońcę skazanego D.M., należy powiedzieć, co następuje. Zgodnie z art. 41 § 1 k.p.k. sędzia ulega wyłączeniu, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie. Chodzi tutaj o takie układy faktyczne, w których określone zachowanie sędziego (albo określona sytuacja, w której znajduje się dany sędzia) w prowadzonym przez niego postępowaniu bądź też w życiu prywatnym rodzi obiektywnie uzasadnioną wątpliwość do jego bezstronności, bowiem rzutuje na określony stosunek sędziego do stron lub sprawy będącej przedmiotem rozstrzygnięcia w danym postępowaniu (albo nawet ujawnia określony stosunek sędziego do stron lub sprawy będącej przedmiotem rozpoznania).

Wykładnia art. 41 § 1 k.p.k. prowadzi do wniosku, że dyspozycja tego przepisu — wbrew temu, co się bez wskazania na jakiegokolwiek przekonywające argumenty przyjmuje w niektórych orzeczeniach Sądu Najwyższego (por. np.

postanowienia z: 26 października 2022 r., sygn. V KK 413/20; 1 lutego 2023 r., sygn. V KK 413/20; 17 października 2023 r., sygn. IV KK 279/23; 7 grudnia 2023 r., sygn. IV KK 279/23; 20 lutego 2024 r., sygn. V KK 266/23; 4 kwietnia 2024 r., sygn. V KK 193/23 czy 20 maja 2024 r., sygn. III KK 168/24; niektóre z rozstrzygnięć Sądu Najwyższego poszły aż tak daleko, że w istocie w ogóle w sposób "materialny" nie nawiązywały do okoliczności stypizowanych w art. 41 § 1 k.p.k., np. postanowienie SN z dnia 11 kwietnia 2024 r., sygn. I KK 385/23, w którym całkowicie instrumentalnie i w oderwaniu od art. 41 § 1 k.p.k. przyjęto, że cyt.: "[j]edyną możliwością usunięcia uzasadnionych wątpliwości natury konwencyjnej i konstytucyjnej, jak również zapewnienia stronie postępowania składu Sądu Najwyższego, w którym nie uczestniczy sędzia, wobec którego w orzecznictwie Sądu Najwyższego, Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz Europejskiego Trybunału Praw Człowieka formułowane są rzeczowe, silnie uzasadnione zastrzeżenia odnoszące się do udziału w procedurze nominacyjnej niespełniającej wymogów obiektywizmu i niezależności od władzy wykonawczej i ustawodawczej, było zatem uwzględnienie wniosku i wyłączenie Sędzi[ego] SN A.R. od rozpoznania kasacji"; podobnie postanowienie SN z dnia 23 listopada 2022r., sygn. III KK 339/22) upatrujących podstawę wyłączenia sędziów powołanych przez Prezydenta RP na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw w konstrukcji "braku instytucjonalnej bezstronności", a zatem na figurze prawnej nieznannej ustawie postępowania karnego — nie obejmuje tych sytuacji, w których wątpliwości podnoszone przez stronę nie mają charakteru ściśle wiążącego się z istotą sprawy, tj. gdy nie odnoszą się do konkretnych elementów sprawy (tj. zaszczości natury faktycznej, przebiegu procesowego sprawy itp.), stanowiąc jedynie wypadkową krytycznej oceny przyjętych przez ustawodawcę rozwiązań legislacyjnych czy podzielenia poglądu, że określone rozwiązania normatywne nie dają — w przekonaniu uczestnika postępowania — gwarancji bezstronnego rozpoznania sprawy.

Należy podzielić wyrażone w orzecznictwie Sądu Najwyższego trafne zapatrywanie, że w "regulacji z art. 41 § 1 k.p.k. chodzi o okoliczności natury

faktycznej, względnie zdarzenia procesowe, które mogłyby uzasadniać wątpliwości co do obiektywnego rozstrzygnięcia sprawy przez konkretnego sędziego. Do okoliczności takich nie należą natomiast rozwiązania legislacyjne dotyczące ustroju sądownictwa" (postanowienie SN z dnia 22 listopada 2023 r., sygn. II KK 7/23).

Trzeba także wskazać na to, że zgodnie z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 4 marca 2020 r., sygn. P 22/19 (Dz.U. poz. 413) art. 41 § 1 k.p.k. w związku z art. 42 § 1 k.p.k. w jakim dopuszcza rozpoznanie wniosku o wyłączenie sędziego z powodu wadliwości powołania sędziego przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, w skład której wchodzi sędziowie wybrani na podstawie art. 9a ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa jest niezgodny z art. 179 w związku z art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Wniosku o wyłączenie sędziego opartego na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. nie można osnuć na okoliczności nawiązującej do powołania sędziego w trybie, w którym jego kandydatura była opiniowana przez Krajową Radę Sądownictwa powołaną na zasadach określonych w art. 9a ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa.

Zatem kwestie ustrojowe (normatywne) związane z trybem powoływania sędziów (a mówiąc precyzyjniej: określone unormowania ustawowe regulujące ustrój wymiaru sprawiedliwości w zakresie szeroko rozumianego trybu i zasad powoływania sędziów) nie mogą stanowić podstawy wniosku o wyłączenie sędziego. Wnioski składane na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. mogą bowiem dotyczyć li tylko określonych kwestii faktycznych, nie zaś prawnych (prawno-ustrojowych). Szerzej zagadnienie to zostało rozwinięte m. in. w postanowieniu SN z dnia 21 czerwca 2023 r., sygn. IV KK 460/19, w którym wyrażono zasługujący na akceptację pogląd, że "prawo i obowiązek orzekania sędziego obejmuje każdą kwestię natury prawnej i z powodu takiej kwestii, która byłaby przedmiotem orzekania, nie sposób skutecznie żądać wyłączenia sędziego. Przeciwnie stanowisko prowadzi *ad absurdum*, gdyż oczywiste jest, że przedmiotem określonego wniosku mogłaby być kwestia ustrojowa dotycząca każdego sędziego, niezależnie od czasu i trybu powołania. W takiej sytuacji [...] nie istniałby sąd, który mógłby kwestię tę skutecznie rozważyć i rozstrzygnąć. Z tego względu treścią art.

41 § 1 k.p.k. objęte są jedynie okoliczności natury faktycznej" (analogicznie: postanowienie SN z dnia 22 listopada 2023 r., sygn. II KK 7/23).

Wobec tego, że wniosek obrońcy skazanego D.M. o wyłączenie sędziów SN: S.S. i A.D. od udziału w sprawie o sygn. akt I KK 308/25 został osnuty wyłącznie na krytyce ustrojowych rozwiązań prawnych dotyczących trybu powoływania sędziów przyjętych przez ustawodawcę, należało dojść do wniosku, że nie zasługuje on na uwzględnienie. Jeśli chodzi o wnioski sformułowane przez obrońcę skazanego w pkt. III i IV *petitum*, to należy przypomnieć, że wniosek o wyłączenie sędziego od rozpoznania sprawy musi mieć charakter zindywidualizowany, tj., dotyczyć — *primo* — sędziego wyznaczonego do rozpoznania określonej sprawy (a nie sędziów mogących w przyszłości zostać wyznaczonymi do rozpoznania określonej sprawy) i — *secundo* — artykułować zindywidualizowane powody, dla których rozpoznanie sprawy przez danego sędziego miałoby rodzić uzasadnione wątpliwości co do jego bezstronności w konkretnych okolicznościach sprawy (odnośnie konkretnych uczestników sprawy, jej stron czy niepowtarzalnego układu faktycznego). Ustawa postępowania karnego nie zna wniosku o wyłączenie sędziego formułowanego w sposób abstrakcyjny i *pro futuro*. Wnioski sformułowane w pkt. III i IV *petitum* należało uznać za bezprzedmiotowe, jako nieodnoszące się do sędziów wyznaczonych do rozpoznania sprawy.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji postanowienia.

[wb]

[r.g.]